

Krakowski przemysł elektrotechniczny - MERA-KFAP

Druga połowa XX wieku to dalszy dynamiczny rozwój elektrotechniki, przede wszystkim elektroniki, informatyki i telekomunikacji. Jak w tym okresie wyglądał krakowski przemysł elektrotechniczny?

* * *

W PRL w warunkach gospodarki centralnie sterowanej przemysł elektrotechniczny był łączony w rozmaite zjednoczenia. Już w 1958 utworzono dwie jednostki organizacyjne (w ramach Ministerstwa Przemysłu Ciężkiego): Zjednoczenie Przemysłu Elektronicznego i Zjednoczenie Przemysłu Teletechnicznego. W ich skład włączono większość przedsiębiorstw przemysłu elektronicznego, również podległe poprzednio innym ministerstwom. W 1961 obydwie organizacje połączono powołując Zjednoczenie Przemysłu Elektronicznego i Teletechnicznego UNITRA. Jednak zjednoczenie to ostatecznie miało zajmować się tylko produkcją stricte elektroniczną zatem wyłączono z niego inne branże. Już w 1964 wydzielono z Unitry zakłady o profilu produkcyjnym zajmującym się automatyką i pomiarami tworząc Zjednoczenie Przemysłu Automatyki i Aparatury Pomiarowej Mera. W 1968 roku włączono do niego Krakowską Fabrykę Aparatów Pomiarowych.

Krakowska Fabryka Aparatów Pomiarowych (MERA-KFAP)

Korzenie tej fabryki sięgają 1922 roku, kiedy w Krakowie przy ul. Świętokrzyskiej 8 powstało prywatne Biuro Techniczne "OROS". Zajmowało się ono instalacją, naprawą i konserwacją aparatury pomiarowej dla przemysłu pochodzącej z importu (sprzedawanej agencyjnie). W czasie wojny firma zajmowała się także konstruowaniem własnych prostych przepływomierzy i analizatorów spalin. W 1949 roku ustanowiono nad tym przedsiębiorstwem przymusowy zarząd państwowy. Było to związane z odradzaniem się krajowego przemysłu i wzmożonym zapotrzebowaniem na aparaturę pomiarową. W oparciu o posiadaną przez biuro dokumentację techniczną rozpoczęto na małą skalę produkcję analizatorów spalin i przepływomierzy. Na potrzeby tej produkcji przejęto pomieszczenia w budynku przy ulicy Semperitowców 13 (biura i galwanizernia znajdowały się nadal na ul. Świętokrzyskiej). W 1950 roku przedsiębiorstwo otrzymało nazwę "Krakowska Fabryka Aparatów Pomiarowych", jednak produkcja odbywała się prymitywnie, raczej rzemieślniczymi niż przemysłowymi metodami. Wzrastające zapotrzebowanie oraz ograniczone możliwości produkcyjne spowodowały w 1955 roku przejęcie Krakowskiej Fabryki Wyrobów Metalowych przy ulicy Lubelskiej 18 wraz z częścią kadr oraz wyposażeniem. Pozwoliło to na 10-krotny wzrost produkcji w stosunku do tego z 1951 roku.

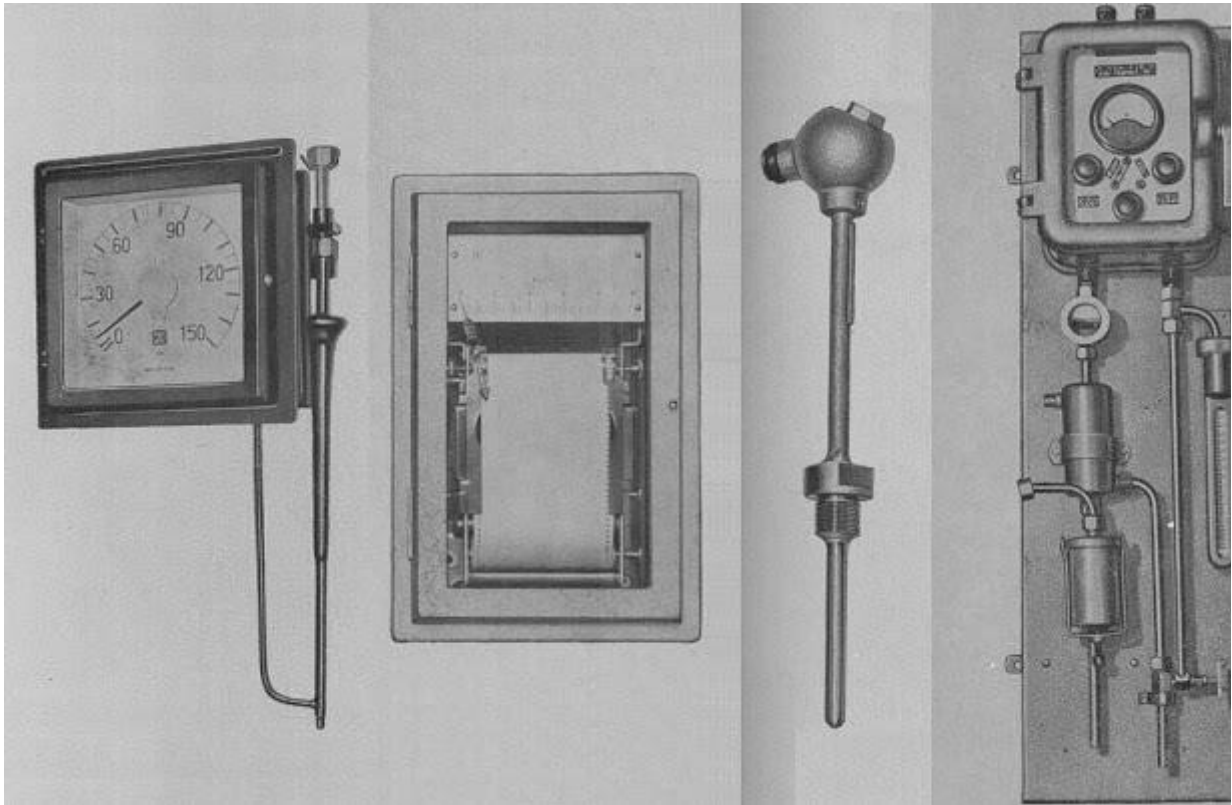

Widok na tereny fabryki KFAP w latach 80-tych (z charakterystycznym wysokim biurowcem).
Ilustracja z książki "Monografia MERA-KFAP 1976-1989"

Z początkiem lat 60-tych nastąpiło wyklarowanie się zasadniczego asortymentu fabryki który można podzielić na 4 grupy:

1. Przepływomierze, manometry, poziomowskazy (również z nadajnikiem potencjometrycznym),
2. Manometry sprężynowe (puszkowe i rurkowe, również z rejestratorem)
3. Mierniki temperatury (również regulatory i rejestratory)
4. Analizatory spalin

Sporą komplikację w organizacji produkcji stanowiły 3 lokalizacje w różnych częściach miasta. W latach 1960-1964 roku nastąpiła przeprowadzka zakładu do nowego kompleksu budynków przy ulicy Gabrieli Zapolskiej (Bronowice). W nowej lokalizacji nastąpił kolejny znaczny wzrost produkcji, a dalszy rozwój był ograniczony brakiem pracowników na rynku. Aby temu przeciwdziałać w 1969 roku uruchomiono zamiejscowy oddział fabryki w Limanowej. (W 1976 roku w strukturę fabryki włączono też jako zakład zamiejscowy fabrykę MERA-PNEFAL z Tarnowa).

Część oferty z katalogu Krakowskiej Fabryki Aparatów Pomiarowych z początku lat 60-tych:
Przepływomierz wskazująco-sumujący typ W1z1 z nadajnikiem potencjometrycznym
Manometr wskazująco-rejestrujący rurkowy typ MR2
Czujnik termometru oporowego typ Top2
Elektryczny analizator zawartości CO₂ w spalinach i gazach typ ATZ CO₂

Po roku 1961 szereg wyrobów został zmodernizowany w zakresie konstrukcji i technologii wytwarzania. W 1967 roku powołano Zakład Doświadczalny, wprowadzono także nowe wyroby m.in. elementy automatyki pneumatycznej. Wzrost wymagań jakościowych oraz dążenie zakładu do uwzględniania światowych tendencji wymusił zakup zagranicznych licencji m.in. Siemens (Telepneu), Joens (rejestratory NSK) czy włoskiego Kent Tieghi (przepływomierze różnicowe). Szereg wyrobów fabryki była skutecznie eksportowana nie tylko do krajów RWPG (NRD, ZSRR, Węgry), ale także do krajów zachodnich (Szwecji, Wielkiej Brytanii, Austrii i RFN).

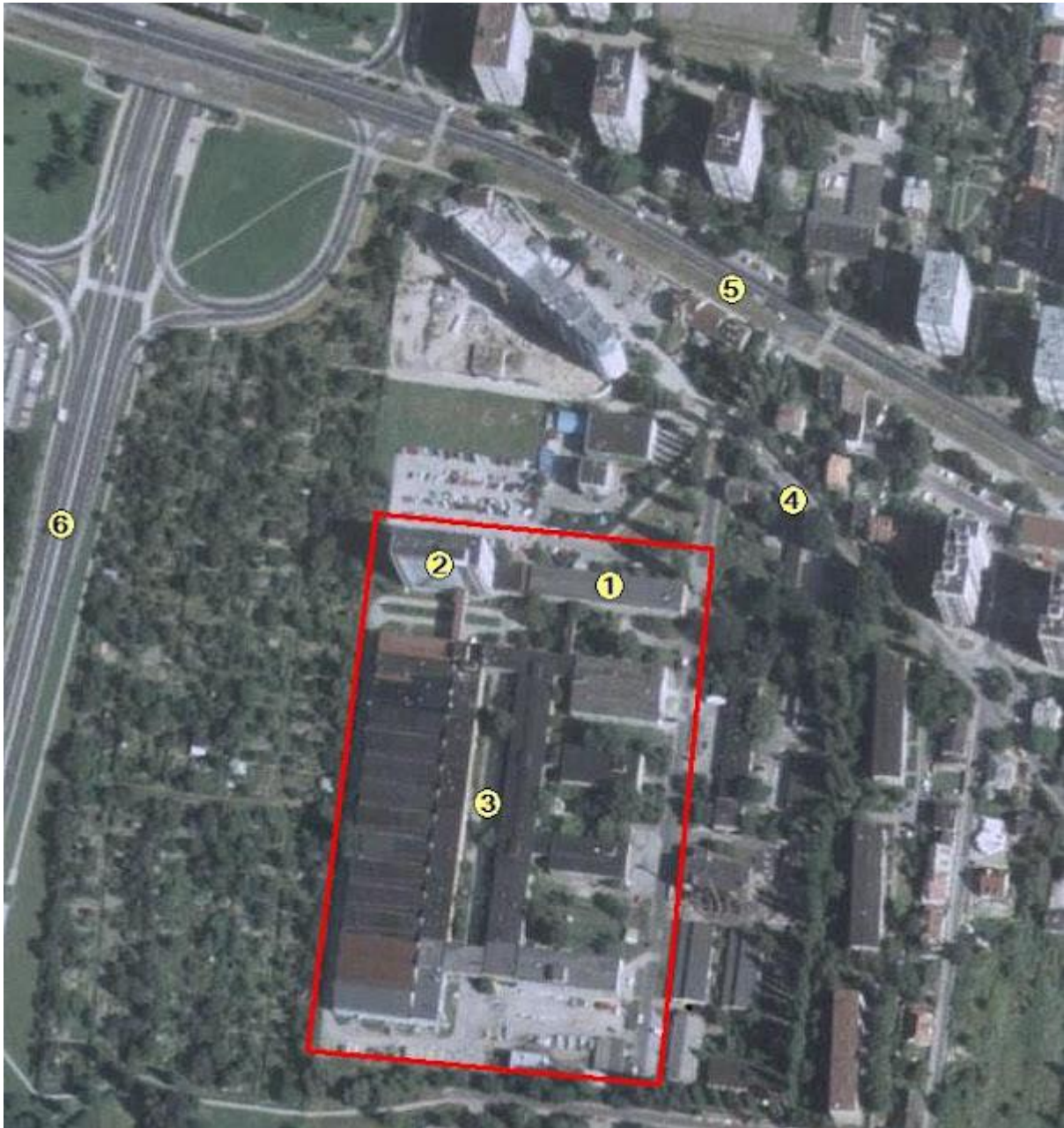

Urządzenia pomiarowe produkowane w latach 70-tych:
 Rejestrator elektryczny NSK12eVQ MERA-KFAP
 Miernik wielomiejskowy - stacyjka termometryczna ESI 211
 Zdjęcia ze strony: el-kan.pl

W 1968 roku KFAP został dołączony do Zjednoczenia Przemysłu Automatyki i Aparatury Pomiarowej MERA co wiązało się nie tylko ze zmianą nazwy przedsiębiorstwa. W ramach profilowania produkcji w poszczególnych zakładach zjednoczenia przekazano produkcję ciśnieniomierzy z Krakowa do MERA-KFM we Włocławku oraz zaworów do MERA-POLNA w Przemyślu. Zaplanowano też radykalną zmianę profilu produkcji z mechaniczno-elektrycznego na elektroniczno-mechaniczny. W latach 70-tych w Zakładzie Doświadczalnym opracowano nowoczesne elektroniczne przetworniki przepływu APQ, różnicy ciśnień APD oraz poziomu APL umożliwiające podłączenie elektronicznych przyrządów wskazujących rejestrujących w systemach automatycznej regulacji i pomiarów. Zastąpiły one produkowane do 1975 roku ciśnieniomierze rtęciowe.

Rok	Wielkość produkcji	Zatrudnienie
1951	0,5%	108
1955	4,4%	143
1960	7%	189
1965	21%	324
1970	40%	1236
1975	100%	1398
1980	217,5%	1851
1985	355,9%	1876
1988	750,5%	2076

Tabela prezentująca przyrost produkcji i zatrudnienia w KFAP. (Dynamika produkcji liczona wg. wartości produkcji z roku 1975, kiedy wyniosła ona 962,8 mln ówczesnych złotych.)

Tereny zakładu MERA-KFAP w 1996 roku - legenda:

- 1 - Starszy biurowiec (obecnie nieistniejący)
- 2 - Nowszy biurowiec (jeszcze stoi...)
- 3 - Hale produkcyjne (obecnie w ich miejscu osiedle mieszkaniowe)
- 4 - ul. G. Zapolskiej
- 5 - ul. Bronowicka
- 6 - ul. Armii Krajowej

W 1978 roku oddano nowe hale produkcyjne oraz przeprowadzono reorganizację zakładu w miejsce dotychczasowych 3 wydziałów produkcyjnych powstały dwa:

- PP - Wydział Aparatury Pomiarowej,
- PE - Wydział Aparatury Elektronicznej

Urządzenia do elektronicznej, cyfrowej rejestracji i przetwarzania danych, nie tylko pomiarowych, zaczęły bowiem stanowić poważny procent wyrobów fabryki.

MERA-KFAP – "niechciane dziecko" polskiej branży informatycznej

Pierwszymi "nośnikami informacji" wykorzystywanymi przez urządzenia były karty dziurkowane, których używano już z początkiem XIX wieku do sterowania krosnami tkackimi. Karty perforowane były też stosowane do przetwarzania danych statystycznych w pierwszych maszynach liczących i komputerach. Z uwagi na ograniczenie ilości danych na kartach w latach 60-tych zastąpiono je taśmą perforowaną (stosowaną wcześniej w telekomunikacji do rejestracji transmisji telegraficznych – dalekopisowych). Taśma perforowana była dość wygodnym nośnikiem informacji. W 1974 roku w fabryce KFAP rozpoczęto produkcję czytników kart perforowanych CT 2000, perforatorów z czytnikiem CTE-3000 oraz zwijaczy ZT2200 i rozwijaczy RT2200.

Czytnik taśm perforowanych CT 2200
Ilustracja z książki "Monografia MERA-KFAP 1976-1989"
Fotografia taśm perforowanych: [wikipedia](#)

Oprócz nośników "papierowych" do przechowywania danych cyfrowych wykorzystywano, zaadoptowane z magnetofonów, taśmy magnetyczne. Lecz rewolucję w dziedzinie przenośnych nośników stanowiła dopiero 8-calowa dyskietka - opracowana w 1970 roku w firmie IBM. Ten bardzo wygodny nośnik szybko stał się światowym standardem. Dzięki zakupowi licencji od francuskiej firmy LOGABAX w 1976 roku w KFAP rozpoczęto produkcję podwójnych stacji dyskietek serii PLx45 i PLx45D oraz całych jednostek pamięci zewnętrznych SP45DE. Były to bardzo pożądane produkty, nie tylko w kraju ale również na rynkach RWPG. Stacja SP45DE obsługiwała jeden lub dwa moduły stacji dyskietek PLx45D z których każdy miał dwie kieszenie na dyskietki. Komunikacja z modulem odbywała się interfejsem szeregowym z prędkością 500 kb/s. Jedna dyskietka mieściła po sformatowaniu 500kB danych - po 250kB na każdej stronie. Niestety aby odczytać dane z drugiej strony dyskietka musiała być wyjęta z napędu i ręcznie obrócona, ponadto dwie dyskietki w jednym module znajdowały się na wspólnej osi zatem wymiana jednej dyskietki wstrzymywała pracę ca-

Pracownik KFAP prezentuje dwie generacje stacji dyskietek
- duża 8 calowa PLx 45.D - ważąca 10 kg oraz mała 5 1/4 cala ED 501 - "zaledwie" 1,5 kg
Ilustracja z "Młody Technik" nr 9/1986

Od 1976 roku istniał już nowy standard dyskietek 5 1/4 cala. Te mniejsze dyskietki, mimo iż początkowo dysponowały pojemnością tylko 180kB, to z uwagi na poręczniejszy rozmiar zyskały sobie przychylność i szybko stały się standardowym nośnikiem pamięci wymiennej. W 1986 roku, na podstawie urządzeń amerykańskiej firmy MPI, opracowano w KFAP własne modele stacji dyskietek 5 1/4 cala: ED 501 obsługującej dyskietki jednostronne 180kB oraz ED 502 - dwustronne 360kB (tzw. DD od ang. Double Density). Jednak na świecie istniała już nowsza wersja - HD (ang. High Density) o pojemności aż 1200kB. Aby sprostać nowym standardom przy współpra-

cy z tajwańską firmą TECMATE ELECTRONIC w 1987 roku rozpoczęto produkcję miniaturowych (SL - Slim Line o wysokości 2 cale - 2x niższe niż seria ED 50x), nowoczesnych stacji dyskietek.

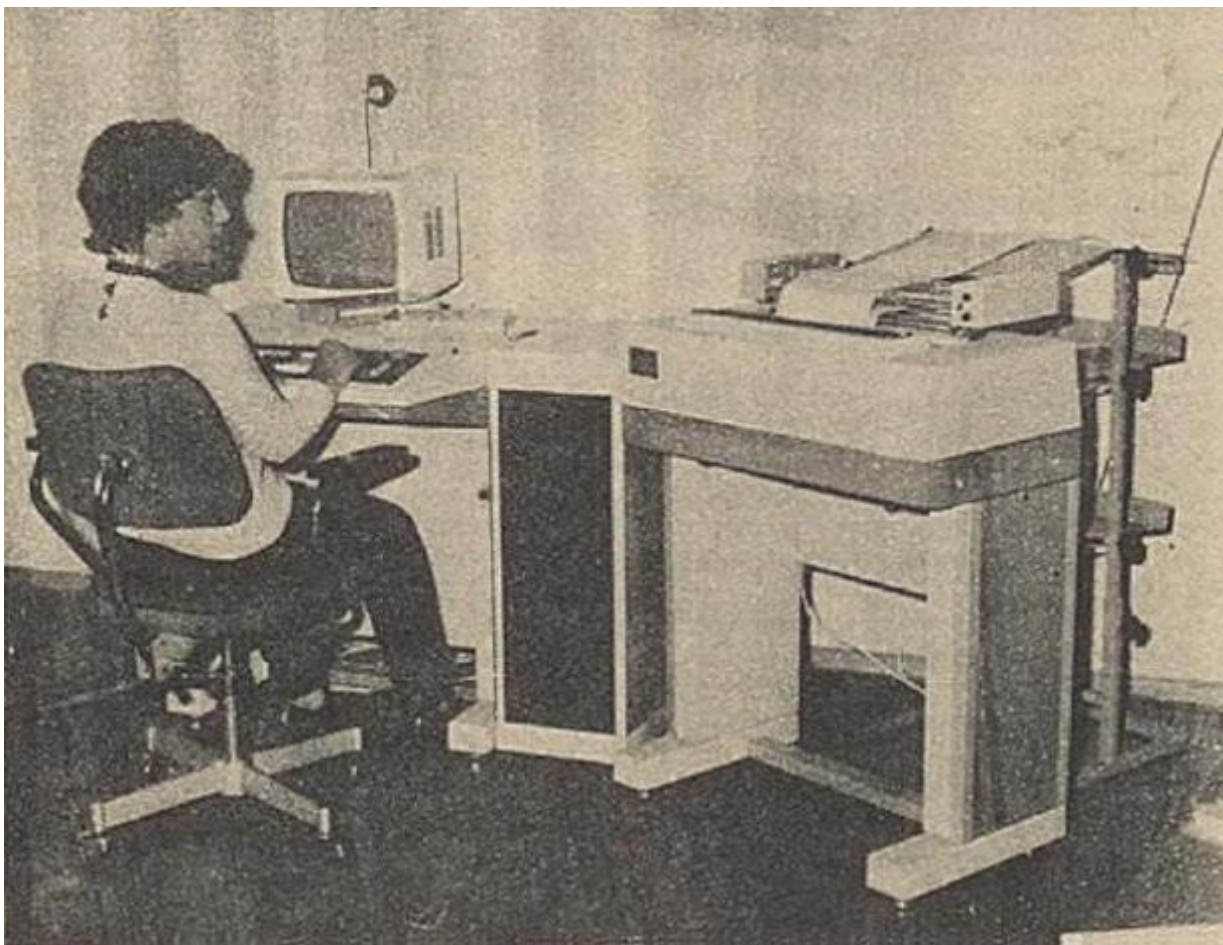

Stacja typu slim-line ED 505.SL w wersji eksportowej dla ZSRR (gdzie trafiała większość produkcji).
Fotografie ze strony: oldcomputer.info

Na potrzeby nowej produkcji w 1986 roku powołano nową jednostkę Wydział Montażu Miniflopów "PF". Od IV kwartału 1987 roku w fabryce KFAP produkowano już wyłącznie stacje dyskietek "slim line" w trzech typach: ED 505.SL obsługującej dyskietki DD o pojemności 360kB, ED 510.SL - 720kB oraz ED 516.SL - dyskietki HD 1,2MB. W 1989 produkcja tych stacji osiągnęła poziom 30 tys. sztuk rocznie, z czego znaczny procent trafiał na eksport - głównie do ZSRR i Czechosłowacji.

Mikrokomputery z fabryki KFAP

Budowane w latach 60-tych i 70-tych komputery miały główny element - jednostkę arytmetyczno-logiczną (procesor) - skonstruowaną jako osobny podzespół. W Polsce, oprócz dużych maszyn jak ODRA 1305 i RIAD R-32 - zajmujących całe szafy, w latach 70-tych budowano też tzw. minikomputery jak MERA-300 i MERA-400, które mieściły się już w zgrabnej szafce obok biurka. W latach 70-tych amerykańska firma Intel rozpoczęła produkcję mikroprocesorów - cały najważniejszy element komputera mieścił się już w jednym układzie scalonym. Zaczęły wówczas powstawać małe komputery które mieściły się nie obok ale na biurku - mikrokomputery.

Programowalna stacja gromadzenia i wstępnego przetwarzania danych typu PSPD 90
Ilustracja z "Biuletyn MERA" 2/1980

Bezspornie pierwszym polskim mikrokomputerem produkowanym seryjnie był zaprezentowany w 1978 roku PSPD 90 (Programowana Stacja Przetwarzania Danych) produkcji krakowskiej MERA-KFAP. Zestaw PSPD 90 składał się z klawiatury, monitora ekranowego (VELA z Elemis-Warszawa lub NEPTUN z Unimor-Gdańsk) wyświetlającego 16 wierszy po 32 znaki tekstu), napędów dyskietyk elastycznych 8-calowych (4 komory, w tym 1 systemowa) oraz jednostki centralnej opartej o ośmiobitowy mikroprocesor Intel 8080 z 8 do 20kB pamięci operacyjnej. Całość, oprócz monitora, była wbudowana w metalowe biurko, opcjonalnie oferowano do zestawu drukarkę DZM-180 (produkcji MERA-BŁONIE).

Podstawowym oprogramowaniem był "System DS-90" który jednak umożliwiał pracę wyłącznie w trybie przetwarzania danych (np. kopiowania danych z taśm na dyskietki i odwrotnie). Dużo większe możliwości dawał, specjalnie opracowany dla tego komputera, system operacyjny MICRODOS-90 w którym można było uruchamiać oprogramowanie napisane w ASSEMBLER 8080/2. Ponadto system oferował interpreter języka BASIC-80 (z uwagi na małą ilość pamięci operacyjnej programy ograniczone do 100 instrukcji). Właśnie największą wadą tego mikrokomputera była znikoma ilość pamięci operacyjnej, uniemożliwiająca poważniejsze zastosowania. W standardowej wersji przewidziano przenoszenie danych tylko na nośnikach. Po uzupełnieniu o interfejs sieciowy (za pomocą wbudowanego złącza interfejsu V-24) PSPD 90 mógł pracować w charakterze terminala do wprowadzania/wyprowadzania danych z du-

żych maszyn - ODRA 1305 i RIAD R-32.

Mikrokomputer MK 45 na biurku, oraz po otwarciu obudowy.
zestaw: myvimu.com
wnętrze: 8bit.yarek.pl

Mikrokomputer PSPD 90 był produkowany w latach 1979-1985 w ilości około 3000 sztuk nie mając na polskim rynku konkurencji. Największy polski producent komputerów - wrocławskie zakłady "Elwro" pierwszy mikrokomputer "Elwro 500" pokazało dopiero w 1983 roku. KFAP poszedł jednak za ciosem prezentując w 1984 roku zupełnie nowy model MK 45. Zamiast biurka z wkomponowaną klawiaturą miał on formę małej zgrabnej jednostki centralnej z dołączonymi do niej solidną metalową klawiaturą, monitorem Neptun 156 (25x80 znaków) oraz jedną lub dwiema jednostkami dyskowymi SP45DE. Oprócz nowoczesnego designu posiadał on jeszcze dwie pożądane cechy: sporą pamięć operacyjną (48-64kB) oraz polski mikroprocesor MCY7880 (klon Intel 8080), produkowany od 1983 roku przez Naukowo-Produkcyjne Centrum Półprzewodników CEMI w Warszawie, dzięki czemu do produkcji niepotrzebny był wkład dewizowy.

Zestawy mikrokomputerowe MK 45 oraz MK 50
Ilustracja z "Biuletyn MERA" 10/1987

MK 45 pracował pod nadzorem systemu operacyjnego IMP-85 zgodnego z CP/M 2.2, dzięki czemu można było używać na nim sporo gotowego oprogramowania profesjonalnego. W 1985 wyprodukowano 400 szt., z czego połowa trafiła do Narodowego Banku Polskiego. Plan produkcji na 1986 zakładał wytworzenie 1000 egzemplarzy co i tak nie zaspokajało nawet 1/5 popytu. Od 1987 roku mikrokomputer był oferowany także jako MK 50 z nową jednostką dyskową wyposażoną w dwa napędy dyskietek 5 1/4 cala po 360kB każda). Oferowano też model MTX 50 fabrycznie wyposażony w modem (TX 50) oraz odpowiednie oprogramowanie, dzięki któremu mikrokomputer ten mógł być używany jako inteligentna stacja dalekopisowa (telex).

Fabryka KFAP sama używała komputerów - zarówno PSPD 90 jak i MK 45 - oferowała też klientom swoje autorskie oprogramowanie: System KADRY, GM - Gospodarka Materiałowa, FK - Finanse i Koszta, Kosztorys, Środki Trwałe czy Sprzedaż.

Profesjonalny komputer KRAK-86 (zgodny z IBM PC) oraz system operacyjny IPIX (zgodny z UNIX/POSIX)

W latach 80-tych coraz większą popularność zyskiwały 16-bitowe komputery zgodne z architekturą IBM-PC, pracujące pod kontrolą systemu operacyjnego MS-DOS. Ta zgodność zapewniała dostęp do ogromnej ilości oprogramowania oraz łatwość wymiany danych. W 1986 roku w fabryce KFAP skonstruowano profesjonalny komputer osobisty KRAK-86, który wyposażono w radziecki 16-bitowy mikroprocesor K1810WM86 (odpowiednik INTEL 8086). W wersji podstawowej KRAK-86 wyposażony był w 256kB pamięci RAM (z możliwością rozbudowy do 512kB), dwie stacje mini-dysków elastycznych 5 1/4 cala 360kB (wbudowane w jednostkę centralną), interfejsy: szeregowy i równoległy oraz klawiaturę i monochromatyczny monitor Neptun 156. Przy współpracy z Instytutem Informatyki AGH opracowano dla komputera interfejs sieciowy Ummlan. Był on zgodny na poziomie warstwy fizycznej z tzw. cienkim Ethernetem (kabel koncentryczny 50ohm), umożliwiając transmisję z prędkościami 1Mbps lub 10Mbps w wersji B. W latach 1986-87 wyprodukowano tylko krótką serię informacyjną - ok. 50 szt. komputera KRAK-86, rozpoczęcie produkcji seryjnej planowano na 1988 rok - 1000 egzemplarzy rocznie. Planowano przy tym rozbudowę

KRAK-a, m.in. o barwny monitor i twardego dysku (nazywany wówczas Winchester).

Komputer personalny KRAK-86
Ilustracja z "Młody Technik" 10/1987

Dzięki oryginalnej konstrukcji komputer KRAK-86 był szybszy od swego oryginału, jednocześnie zgodność ze standardem umożliwiała uruchomienie systemu MS-DOS i większości oprogramowania dla IBM PC/XT. Jednak w KFAP postanowiono lepiej wykorzystać walory sprzętu niż pozwalał na to prosty jednozadaniowy system DOS. Zlecono opracowanie nowego systemu operacyjnego zgodnego ze standardem Unix System V. Prace nad tym nowym systemem - IPIX - podjęto w warszawskim Instytucie Podstaw Informatyki Państwowej Akademii Nauk. W rezultacie w 1988 roku system ten spełniał już podstawowe założenia: wielodostępność i wielozadaniowość, mechanizm potokowy przetwarzania plików, charakterystyczny dla Unix'a hierarchiczny system plików i urządzeń a także wyrafinowany system uprawnień do plików i innych zasobów komputera. Konwersacyjny interpretator poleceń powłoki (Shell) systemu IPIX implementował 100 poleceń (ze 120 zdefiniowanych w standardzie). Dla systemu opracowano oczywiście kompilator języka C, którego standardowa biblioteka funkcji wejścia i wyjścia była całkowicie zgodna ze standardem Unix System V. Umożliwiało to kompilację standardowych programów Unix na platformę IPIX (oczywiście pod warunkiem posiadania ich kodu źródłowego).

Mikrokomputer KRAK-86
Ilustracja z "Bajtek"

Cały rozwój IPIX był finansowany przez KFAP, który upatrywał w nim wzmocnienie oferty komputera KRAK-86 oraz planowanego następcy - KRAK-286. Niestety (najprawdopodobniej) z przyczyn politycznych (pod naciskiem konkurencji?) prace rozwojowe mikrokomputerów w fabryce KFAP zostały wstrzymane. Głównym komputerem PC produkowanym w Polsce miał być wrocławski Elwro 801AT. Z końcem lat 80-tych system IPIX, pozbawiony głównego sponsora, miał być rozwijany we współpracy z kilkoma polskimi informatycznymi ośrodkami naukowymi i przemysłowymi. Miała powstać m.in. 32-bitowa wersja dla komputera IBM PC386, która mogła być oferowana jako produkt komercyjny. Niestety idea ta upadła. Szkoda, gdyż nieco później w 1991 roku światło dzienne ujrzał, bazujący na podobnych założeniach zgodności z Unix, system operacyjny Linux - zyskujący szybko sporą popularność...

Krakowska Fabryka Aparatów Pomiarowych po roku 1989

Z końcem lat 80-tych MERA-KFAP pozostawała jedynym producentem stacji dyskie-

tek w Polsce. Odbiorców mogła jednak znaleźć tylko za granicą. (Zakłady ELWRO do swojego Elwro 801AT zamawiały stacje w NRD i na Węgrzech - pomimo oferty ze strony KFAP na dostawy co najmniej 500 szt. napędów rocznie). Wraz z przemianami ustrojowymi produkcja sprzętu komputerowego w kraju przestała być opłacalna. Zniknęły bariery walutowe, a wobec braku barier celnych oferta dalekowschodnich dostawców była tańsza. Stacje dyskietek wytwarzano w KFAP jeszcze w 1990 roku, ale była zakontraktowana wcześniej produkcja na eksport do ZSRR.

Montaż stacji dyskietek typu "slim-line" w fabryce KFAP
Fotografia ze strony: oldcomputer.info

W latach 80-tych, pomimo produkcji urządzeń informatycznych, KFAP nie zaniechał wytwarzania swojego podstawowego asortymentu - aparatów pomiarowych dla przemysłu. W 1987 roku rozpoczęto produkcję zestawów pomiarowo-rozliczeniowych do węzłów ciepłowniczych a w 1990 licznik energii cieplnej LEC (dla bloków mieszkalnych). Druga, mikroprocesorowa wersja tego licznika - LEC 2 - zostaje wyróżniona wieloma prestiżowymi nagrodami. Od lat 60-tych spora część produktów fabryki trafiała na eksport na rynki krajów RWPG. Wraz z rozpadem tych struktur z początkiem lat 90-tych załamał się też eksport. Trudno było też znaleźć odbiorców na rynku polskim. Krajowy przemysł przeżywał bowiem boleśnie "szokową terapię" zaaplikowaną mu w ramach planu Balcerowicza. W PRL fabryki miały zaplanowaną produkcję, surowce i zbyt. Większość państwowych zakładów przemysłowych nie potrafiła funkcjonować w nowych odmiennych warunkach, kiedy trzeba było samemu organizować

sobie produkcję. Do tego utrudniona była restrukturyzacja - przeciwko nieuniknionym zwolnieniom protestowały związki zawodowe, wzmacnione przez etos "Solidarności". A fabryki "wrzucone na głęboka wodę" gospodarki rynkowej "tonęły" ogłaszając bankructwo.

Nowoczesne automatyczne, sterowane numerycznie centrum obróbcze.
3 takie maszyny zakupiono w połowie lat 80-tych z przeznaczeniem do frezowania korpusów stacji dyskietek.

Ilustracja z "Młody Technik" nr 9/1986

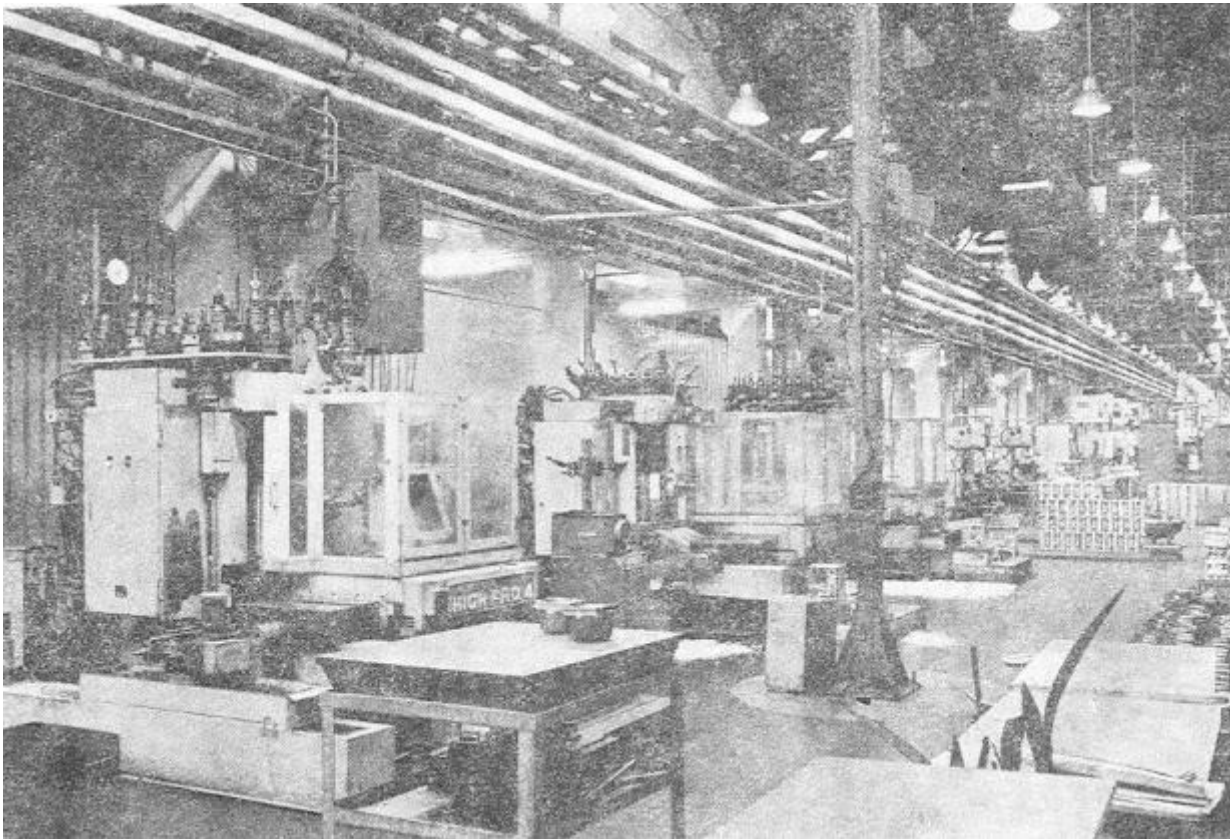
W 1989 roku upadło zrzeszenie MERA (zmienione formalnie w "Mera Sp z.o.o."), w 1991 roku oddzielono od KFAP oddział w Limanowej (funkcjonujący później jako LI-MA-THERM). W 1992 roku krakowska fabryka została przekształcona w jednoosobową Spółkę Skarbu Państwa - KFAP S.A. Mimo wszelkich trudności przedsiębiorstwo KFAP stosunkowo dobrze radziło sobie w okresie przemian. W 1995 roku otrzymało nawet certyfikat jakości ISO 9001 na całokształt produkcji. Ale właśnie wtedy na jeszcze prosperujące zakłady państwowe zastawiono pułapkę o nazwie Program Powszechnej Prywatyzacji.

Upadek

KFAP...

Program Powszechnej Prywatyzacji miał na celu znalezienie dla 512 przedsiębiorstw państwowych inwestorów strategicznych, którzy mieli dbać o dalszy ich rozwój. W praktyce odbyła się, niespotykana do tamtej pory, masowa wyprzedaż majątku naro-

dowego. Aby usprawiedliwić tę akcję przed społeczeństwem wydawano (odpłatnie) obywatelom tzw. Powszechne Świadczenia Udziałowe, za które mieli mieć oni również dostęp do kupna akcji prywatyzowanych przedsiębiorstw. Firmy zostały skonsolidowane w grupy tzw. Narodowych Funduszy Inwestycyjnych. W praktyce dostęp do akcji tych przedsiębiorstw mieli oprócz inwestorów kapitałowych również rozmaici aferzyści, były one też często przedmiotem podejrzanych transakcji czy korupcji. Na sytuacji tej wzbogacali się zazwyczaj pseudobiznesmeni czy politycy, przeciętny obywatel na swoim świadectwie udziałowym zarobił ok. 100 zł. Najboleśniej jednak kwestią było doprowadzenie do upadku wielu firm, niedbale zarządzanych przez fundusze. Taką ofiarę poniósł KFAP postawiony w 1999 roku w stan upadłości...

Hala fabryki KFAP – widoczne nowoczesne maszyny produkcyjne.
Fotografia z książki "Monografia MERA-KFAP 1976-1989"

Właśnie wtedy "upadłe" przedsiębiorstwo zostaje przejęte przez spółkę KCI S.A. (rozwińcie nazwy - Krakowskie Centrum Inwestycyjne). Można przypuszczać iż prawdziwym powodem tej inwestycji było pozyskanie atrakcyjnych terenów fabryki w Bronowicach. W 2000 roku KCI S.A. przejmuje też spółkę WSK "Kraków" S.A. W ramach konsolidacji obu firm powstaje nowy twór o nazwie KFAP-WSK S.A., a w 2002 roku maszyny i produkcja KFAP zostaje przeniesiona do hal WSK na ulicę Wrocławską 53. KCI S.A. mogła już wyburzyć hale fabryczne przy ulicy Zapolskiej i sprzedać grunt pod zabudowę mieszkaniową.

Osiedle mieszkaniowe na terenach dawnej fabryki KFAP w 2017 roku.
Niższy biurowiec już wyburzony – trwa betonowanie fundamentów pod nowy blok.
Wysoki budynek jeszcze stoi (na elewacji od tyłu nadal obecne dumne logo fabryki)

Jednak w dłuższej perspektywie grupa KCI S.A. nie była zainteresowana produkcją przemysłową. W 2006 roku sprzedała dawną WSK - jej produkcja została przeniesiona z ulicy Wrocławskiej do Zabierzowa. Jeszcze wcześniej, w 2004 roku, resztki zakładu KFAP zostały sprzedane firmie APATOR S.A. Przez jakiś czas funkcjonowała pod marką APATOR-KFAP S.A., jednak w 2011 roku nastąpiło połączenie (inkorporacja) z pokrewnym zakładem grupy APATOR - APATOR POWOGAZ S.A. w Poznaniu. Mimo iż produkcja aparatów pomiarowych nadal odbywała się w Krakowie przy ulicy Wrocławskiej 53, to zasłużona marka "KFAP" zniknęła już z katalogów...

* * *

W następnej części będzie o losach innych zakładów elektrotechnicznych w Krakowie z czasów ich świetności i tego co z nich zostało. Tymczasem zapraszam na film opisujący inny krakowski obiekt z czasów swej świetności - Hotel Forum (można skonfrontować z tym co z niego dziś zostało). Hotel Forum, miał 278 pokoi i 15 apartamentów, 2 restauracje, grill bar, drink bar, 6 sal konferencyjnych a także basen, saunę, solarium, korty tenisowe, butiki i kasyno. Niestety z przyczyn technicznych (zagrzybiona konstrukcja) musiano go zamknąć. Podobno nad tym gmachem ciąży klątwa "KS Garbarnia" (hotel zbudowano na terenach tego klubu sportowego) - budowa trwała 10 lat, czynny był 13, a nim go wyburzą minie lat 16...

Kiedy otwierano Forum w 1989 roku był on najnowocześniejszym hotelem w Polsce. Drzwi na fotokomórkę, automatyczne splukiwanie wody w WC, elektroniczny zegar zewnętrzny z termometrem i kalendarzem ale przede wszystkim system informatyczny, o którym mowa w prezentowanym fragmencie kultowego programu "Sonda". Oprogramowanie zostało napisane w Polsce, ale komputery NCR pochodziły z importu.

Gdyby hotel otwierano wcześniej zapewne wyposażono by go w polski sprzęt - być może produkcji MERA-KFAP...

Zobacz też:

- [Radio w Krakowie](#)
- [Przemysł elektrotechniczny w dawnym Krakowie](#)
- [Krakowski przemysł elektrotechniczny po II wojnie światowej](#)
- [Krakowski przemysł elektrotechniczny - UNITRA-TELPOD](#)
- [Krakowski przemysł elektrotechniczny - TELKOM-TELOS](#)

Autor: [Inżynier](#) 24 stycznia 2018

Etykiety: [elektrotechnika](#), [Kraków](#), [przemysł](#)

<https://upadektechnikikrakowa.blogspot.com/2018/01/krakowski-przemys-elektrotechniczny.html>
190903